

drag för indexkompensation. I detta mål yrkade H. avdrag för ett såsom dyrtidstillägg betecknat belopp av 2.368 kronor, beräknat på beloppet 14.700 kronor och med anledning av ett socialstyrelsens index. I andra hand yrkade H. att han måtte erhålla avdrag för den del av indexkompensationen, som belöpte på det tidigare övertagna varulagret.

Skattedomstolarna medgav inte H. avdrag för dyrtidstillägget. Man kan inte direkt påstå att utgången i målet strider mot rättsfallet RÅ 1943 ref. 19. Då man vid beskattningen bortsett från räntedelen beträffande beloppet 14.700 kronor förefaller det nämligen inte onaturligt att även lämna indexkompensationen därhän. Emellertid skulle inte heller en motsatt utgång ha verkat stötande. Indexkompensationen är ju inte något annat än H:s kostnad för kapital för att han skulle kunna förvärva rörelsen. Vilken grunden än kan vara för avdrag för indexkompensation — kapitalanskaffningskostnad eller att kompensationen anses likställd med ränta — hade det inte varit orimligt om H. fått avdrag. Han hade visserligen omvandlat rörelsen till aktiebolag redan innan beskattningsåret 1953, men den omständigheten bör knappast i och för sig hindra avdrag. Man bör nämligen lika väl kunna få avdrag för fördröjda driftkostnader som man måste skatta för inkomst av rörelse för belopp, som inflyter på nedskrivna fordringar åratals efter det att rörelsen nedlagts.

Att man i fråga om beloppet 14.700 kronor bortsett från "räntedelen" behöver ju inte ovillkorligt medföra att så skall ske beträffande indexkompensationen. Den i sistnämnda belopp ingående "räntedelen" framstår ju inte utåt såsom från början bestämd, den är nämligen av-

hängig av en okänd räntefot. Indexkompensationen är däremot direkt bestämd genom index. Att indexkompensationen likväl inte föranledde avdrag kan kanske förklaras med en hänvisning till en av författaren tidigare här i tidskriften (1959 s 371), i samband med anmälan av Muténs avhandling framförd förmodan, nämligen att man inte vill likställa indexkompensation med ränta i andra fall än beträffande räntebärande lån⁶.

Hans Bylin.

III

Förslag till ändrade bestämmelser om ackumulerad inkomst.

Den utredning, som i slutet av år 1958 tillsattes för att verkställa en översyn av bestämmelserna om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst m. m., har den 31 oktober i år till finansministern avlämnat sitt betänkande i ämnet, SOU 1961 : 56.

Uppdraget att såsom ordförande leda utredningens arbete hade först anförtratts åt regeringsrådet, numera kammarrättspresidenten G. T. Hedborg. Sedan denne frånträtt uppdraget till förmån för den större uppgiften att vara ordförande för den allmänna skatteberedningen, utsågs i stället lagbyråchefen i finansdepartementet S. V. Lundell till ordförande för skatteutredningen angående ackumulerad inkomst m. m.

Övriga sakkunniga har varit direktören E. G. Bergqvist, Sveriges köpmannaförbund, och juris doktorn B. af Klercker, Sveriges industriförbund.

Med det avgivna betänkandet har utredningen redovisat den ena delen av sitt

⁶ Jfr Åke Hellner, Periodiskt understöd och underskott s 316.

uppdrag. Den andra delen, som gäller den skatterättsliga behandlingen av koncernbidragen, avser utredningen att, om möjligt, redovisa under loppet av nästa år.

I betänkandet har utredningen erinrat om att 1951 års lagstiftning om ackumulerad inkomst utgjort ett led i strävandena att öppna möjlighet för de skattskyldiga till viss lindring av den progressiva inkomstbeskattningen och fått i viss mån karaktär av en försökslagstiftning. Detta tog sig uttryck bland annat i en viss begränsning av lagstiftningens tillämpningsområde.

Utredningens uppgift har enligt direktiven varit att mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits under den tid lagstiftningen varit i kraft verkställa en översyn av bestämmelserna i densamma. Enligt direktiven skulle översynen uteslutande ha teknisk karaktär. Utredningen har därför inte ansett sig kunna frångå de allmänna principer och grunder, å vilka de nuvarande bestämmelserna uppbyggs. Utredningen har i enlighet därmed i huvudsak inriktat sig på att föreslå en utvidgning av tillämpningsområdet inom ramen för den nuvarande lagstiftningens grunder såvitt angår inkomst av rörelse och inkomst av jordbruk. Utredningen har därvid sökt fånga upp de inkomster av ackumulerad natur, beträffande vilka det tett sig särskilt stötande att de inte omfattats av de nuvarande bestämmelserna. I det följande skall de viktigaste av dessa inkomster nämnas.

Inkomst av rörelse.

Beträffande inkomst av rörelse har föreslagits, att bestämmelserna om ackumulerad inkomst skall gälla vid försäljning av inventarier och varor inte endast, såsom nu är fallet, i samband med överlä-

telse av rörelsen utan även vid nedläggande eller upplåtelse av rörelsen. Vad som gäller om skatteberäkning för ackumulerad inkomst vid nedläggande, upplåtelse eller överlåtelse av rörelse skall äga motsvarande tillämpning beträffande rörelsefilial eller rörelsegren. I alla dessa sammanhang kan såsom ackumulerad inkomst komma i betraktande även försäkringserättigheter som tillfallit den skattskyldige. En annan nyhet är att ersättning, som erhålles vid överlåtelse av hyresrätt, uttryckligen skall likställas med ackumulerad inkomst genom överlåtelse av varumärke, firmanamn och andra rättigheter av goodwill natur. Även skadestånd och liknande ersättningar för inkomstbortfall, som föranletts av att rörelseidkaren vållats avbräck i rörelsen till följd av expropriation, rekvisition eller annan tvångsliknande anledning, skall räknas som ackumulerad inkomst. Därvid åsyftas exempelvis ersättningar som utgått till rörelseidkare för intrång i hans verksamhet till följd av stadsplaneringar o. dyl. Slutligen skall intäkt genom avyttring av patenträtt, som är att anse som vara i rörelse, ävensom intäkt vid avlösning av rätt till royalty kunna föranleda särskild skatteberäkning, om avyttringen eller avlösningen skett i samband med avveckling av rörelse.

Inkomst av jordbruksfastighet.

Såvitt angår skogsintäkter, skall enligt utredningens förslag såsom ackumulerad inkomst kunna betraktas brandskadeersättningar och andra ersättningar för skada å växande skog liksom även, i fall då inkomsten beräknats efter bokföringsmässiga grunder, intäkt i annan form än kontanter genom avyttring av stormfälld eller på grund av torka avverkad skog.

Beträffande annan jordbruksinkomst än skogsinkomst, föreslår utredningen bland annat att till ackumulerad inkomst skall räknas ersättningar till jordägare för inkomstbortfall till följd av skador å fastighet som föranletts av industriell eller därmed jämförlig verksamhet, t. ex. genom utsläpp i vattendrag av giftiga ämnen. Utredningen föreslår vidare att även i samband med upphörande av jordbruk med bokföringsmässig inkomstredovisning brandskadeersättningar eller därmed jämförliga ersättningar, på samma sätt som en försäljningslikvid för avytttrade inventarie- och lagertillgångar, skall få behandlas enligt reglerna för ackumulerad inkomst. Detsamma bör enligt förslaget gälla ersättning för en i sin helhet förolyckad kreatursbesättning som inte ersatts under beskattningsåret. Härutöver kan nämnas, att utredningen föreslagit att såsom ackumulerad inkomst skall anses, förutom — såsom enligt de nuvarande bestämmelserna intäkt som uppkommit vid upplåtelse mot engångsersättning av nyttjanderätt eller servitutsrätt — även ersättning som erhålles vid upphörande av sådana rättigheter även som vid överlåtelse av nyttjanderätt.

Spärregeln m. m.

I övrigt har utredningen föreslagit en viss förenkling av förutsättningarna för bestämmelsernas tillämpning. I stället för den dubbla spärr som föreskrives i den nuvarande förordningens 2 § — innebärande att den ackumulerade inkomsten,

efter avdrag för avdragsgilla utgifter, uppgår till 4.000 kronor och dessutom utgör minst en tredjedel av den skattskyldiges taxerade inkomst — föreslår utredningen att ett enda fast spärrbelopp uppställs. Det belopp som skall ligga till grund för skatteberäkningen förutsättes sålunda enligt förslaget uppgå till minst 6.000 kronor. Till den skattskyldiges fördel föreslår utredningen, att, om den beskattningsbara inkomsten är lägre än den ackumulerade inkomstens nettobelopp, skatteberäkningen skall avse det lägre beloppet.

Den tid, inom vilken ansökan om skatteberäkning för ackumulerad inkomst skall ingivas till prövningsnämndens kansli, föreslås utsträckt till före utgången av året efter taxeringsåret.

I övrigt har utredningen genom ytterligare anvisningar till förordningens bestämmelser sökt förtydliga desamma för såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna. En icke oväsentlig utökning av lagtexten har härigenom blivit ofrånkomlig.

Utredningen har vidare föreslagit att även frågor om ackumulerad inkomst skall kunna omfattas av riksskattenämndens förhandsbesked.

Enligt förslaget skall de ändrade bestämmelserna gälla ackumulerad inkomst som åtnjutits från och med det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1962.

Betänkandet har i vanlig ordning utsänts på remiss. Remisstiden utgår den 20 december 1961.

C. O. S.